

Jarosław Zieliński, Sekretarz Stanu Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji 02-591 Warszawa ul.
Stefana Batorego 5

Warszawa, 2016-08-03

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW
KANCELARIA SEJMU

BMP-0713-4-81/2016

Odpowiedź na interpelację nr 4715

Odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 4715 Posła na Sejm RP Pani Iwony Michałek w sprawie działań podjętych w latach 2014-2016 dla ochrony dzieci przed wykorzystaniem ich do żebractwa

W załączeniu uprzejmie przesyłam odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 4715 Posła na Sejm RP Pani Iwony Michałek w sprawie działań podjętych w latach 2014-2016 dla ochrony dzieci przed wykorzystaniem ich do żebractwa.

Załączniki:

1. ODP NA INT 4715.DOCX

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu Data złożenia podpisu:

2016-08-05T11:24:08Z

Podpis elektroniczny

Pan

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 4715 Posła na Sejm RP Pani Iwony Michałek w sprawie *działań podjętych w latach 2014 - 2016 dla ochrony dzieci przed wykorzystaniem ich do żebractwa* pragnę poinformować, że poruszony przez Panią Poseł problem pozostaje niezmiennie w zainteresowaniu resortu spraw wewnętrznych i administracji, które prowadzi szereg działań zmierzających do zapobiegania i ograniczania zjawiska wykorzystywania dzieci do żebractwa. W tym celu realizowanych jest wiele inicjatyw prewencyjnych służących zwiększeniu świadomości społecznej w odniesieniu do przedmiotowego zagadnienia, a także podejmowane są działania skierowane bezpośrednio do osób pokrzywdzonych.

Należy wskazać, że w dniu 9 czerwca 2016 roku Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji skierował do wojewodów pismo w sprawie organizacji działań administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku „Bezpieczne wakacje 2016”. W przedmiotowym wystąpieniu Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazał, że założeniem towarzyszącym tegorocznemu planowaniu działań pn. „*Bezpieczne Wakacje*” powinno być ich kompleksowe zintegrowanie z przyjętym w dniu 8 marca 2016 roku przez Radę Ministrów *Rządowym Programem ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka na lata 2016 –2017*.

Dodatkowo Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zwrócił się do Komendanta Głównego Policji o podjęcie działań mających na celu przeciwdziałanie zjawisku wykorzystywania małoletnich do żebractwa.

Warto zauważyć, że problem żebractwa został ujęty w „*Koncepcji działań Policji w zakresie profilaktyki społecznej na lata 2015-2018*”, jako jeden z obszarów zdiagnozowanych zagrożeń.

Jednocześnie uprzejmie informuję – zgodnie z informacjami przekazanymi przez wojewodów – że w ramach akcji pn. „Bezpieczne wakacje” przeprowadzonej w 2015 roku, Policja i inne służby podejmowały działania, które miały na celu zidentyfikowanie przypadków dzieci współuczestniczących z osobami dorosłymi w zebraniu lub będących wykorzystywanymi w tym celu przez osoby dorosłe,

a także przypadków dzieci np. myjących szyby samochodowe na stacjach benzynowych, skrzyżowaniach ulic czy oferujących pilnowanie samochodów w ww. miejscach. Działania podejmowane przez Policję polegały w szczególności na:

- rozpoznaniu i zdiagnozowaniu problemu, a zarazem podejmowaniu czynności mających na celu eliminowanie możliwości popełniania czynów zabronionych na rzecz osób trudniących się zjawiskiem żebractwa oraz wykorzystywania do tego celu małoletnich dzieci, osób bezradnych i niepełnosprawnych,
- kontroli parkingów centrów handlowych, kościołów, miejsc o dużym natężeniu ruchu pieszych pod kątem ujawniania osób żebrzących (w szczególności dzieci) oraz systematycznym sprawdzaniu miejsc przebywania dzieci i młodzieży np. ogródki działkowe, dworce, parki, ciągi handlowe itp.,
- podejmowaniu współpracy z lokalnymi mediami w zakresie propagowania działań dotyczących zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym,
- zwracaniu uwagi na każdą formę przemocy, demoralizacji, wyzysku i zmuszania dzieci do żebractwa,
- podejmowaniu współpracy z lokalnymi samorządami, organizacjami społecznymi i podmiotami pozapolicyjnymi w zakresie działań profilaktycznych oraz pomocowych,
- bieżącej współpracy oraz wymianie informacji z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, radami sołectkimi, komitetami osiedlowymi oraz strażami gminnymi (miejskimi) – działania te ukierunkowane były na niesienie pomocy potrzebującym, w tym m.in. wskazanie miejsc i instytucji, gdzie mogą znaleźć pomoc i wsparcie.

Należy zauważyć, że skala problemu wykorzystywania dzieci do żebractwa ujawniona na terenie kraju była niewielka. W województwie dolnośląskim podczas ubiegłorocznych wakacji ujawniono jedynie 1 taki przypadek, a w województwie świętokrzyskim – 19. Natomiast w województwie pomorskim – ujawniono 13 wykroczeń z art. 104 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. *Kodeks wykroczeń* (t.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1094 z późn. zm.), zgodnie z którym *kto skłania do zebrania małoletniego lub osobę bezradną albo pozostającą w stosunku zależności od niego lub oddaną pod jego opiekę, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny*. W 3 przypadkach skierowano wniosek o ukaranie do sądu, a 5 osób zostało ukaranych mandatami karnymi. Z kolei na terenie województwa małopolskiego w okresie od dnia 27 czerwca do dnia 31 sierpnia 2015 roku odnotowano 6 wykroczeń z art. 104 *k.w.* Na terenie pozostałych województw nie stwierdzono przypadków żebractwa wśród dzieci.

Podobnie w 2014 roku ówczesne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystąpiło do wojewodów, by we współpracy z Policją, instytucjami administracji rządowej, samorządowej, a także innymi podmiotami zostały wzmożone ukierunkowane działania mające na celu zapewnienie niezbędnej ochrony przed wykorzystywaniem dzieci do żebractwa. Ww. działania miały analogiczny charakter jak przedstawione powyżej działania podjęte w 2015 roku.

W wyniku podjętych w 2014 roku działań – według danych przekazanych przez wojewodów – jedynie w kilku województwach w okresie wakacyjnym ujawniono przypadki żebractwa wśród dzieci (w woj. dolnośląskim – 3, w woj. pomorskim – 42 przypadki). Natomiast na terenie województwa świętokrzyskiego od dnia 1 stycznia do 31 sierpnia 2014 roku zanotowano 30 przypadków nakłaniania małoletnich do żebractwa. Na terenie pozostałych województw, w tym województwa kujawsko – pomorskiego przypadków żebractwa wśród dzieci nie stwierdzono.

Przedstawiając powyższe pragnę zauważyć, że wskazany proceder stanowi niepokojące zjawisko, w szczególności z uwagi na fakt, że często powiązany jest z przestępczością zorganizowaną w zakresie handlu ludźmi.

Należy wskazać, że zgodnie z definicją zawartą w art. 115 § 22 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U . Nr88, poz. 553 z późn. zm.) handlem ludźmi jest werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:

1. przemocy lub groźby bezprawnej,
2. uprowadzenia,
3. podstępu,
4. wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,
5. nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,
6. udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą

– w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka albo w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy. Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w pkt 1–6.

Działający od 2006 roku w Ministerstwie *Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi* nadzoruje zadania zlecane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji organizacjom pozarządowym, mające na celu udzielanie wsparcia ofiarom handlu ludźmi, w tym małoletnim ofiarom wykorzystywanym do żebractwa.

W związku z powyższym, w przypadku identyfikacji dziecka - potencjalnej ofiary handlu ludźmi i zgłoszenia tego faktu do Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi, osoba pokrzywdzona (niezależnie od wieku i statusu pobytu) otrzyma kompleksową pomoc tj. w zależności od potrzeb bezpieczne schronienie, konsultacje prawne, pomoc psychologiczną, usługi tłumaczeniowe oraz doradztwo w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa i uregulowania sytuacji prawnej. W 2015 roku Krajowe Centrum Interwencyjno - Konsultacyjne udzieliło

bezpośredniego wsparcia 229 osobom, ofiarom handlu ludźmi, w tym 126 cudzoziemcom oraz 103 Polakom. W 13 przypadkach pracowano z osobami zmuszanymi do żebractwa.

Z danych przekazanych do Ministerstwa za 2015 rok przez Prokuraturę Generalną/Krajową wynika, że na 67 zarejestrowanych spraw jedynie 2 dotyczyły handlu ludźmi w celu wykorzystania do żebractwa.

Ponadto, w 2015 roku w ramach grupy eksperckiej ds. wsparcia i ochrony ofiar handlu ludźmi (w pracach której uczestniczą m.in. przedstawiciele Komendy Głównej Policji, Komendy Głównej Straży Granicznej, Prokuratury Generalnej i organizacji pozarządowej prowadzącej KCiK) przygotowano „Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej”, który stanowi pomocnicze narzędzie dla funkcjonariuszy pionu kryminalnego i dochodzeniowo-śledczego w zakresie rozpoznawania potencjalnych, małoletnich ofiar handlu ludźmi i podejmowania skutecznej interwencji na rzecz ich ochrony przed wykorzystaniem do handlu ludźmi i zmuszaniem m.in. do żebractwa.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w 2015 roku zakończono proces tworzenia wojewódzkich zespołów do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi, których zadaniem jest ograniczenie zagrożenia wykorzystania osób małoletnich. Jednym z ww. zespołów jest Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, utworzony na podstawie zarządzenia nr 47/2015 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 10 marca 2015 roku.

Z poważaniem,

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Jarosław Zieliński

Sekretarz Stanu

Otrzymuje:

Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.